

Lena Wallin

Utbildningsnämnden 2019-10-02

Ändrade regler för föräldralediga

Ärende

Utbildningsnämnden har fått i uppdrag av kommunstyrelsen den 11 juni 2019 att utreda konsekvenserna av att minska rätten till antalet timmar i förskolan för de yngsta barnen till föräldralediga föräldrar. Det har även kommit förtydligande av uppdraget under arbetets gång på vad som ska utredas, exempelvis hur många timmar som avses. Uppdraget ska även omfatta fritidshem.

Bildningsförvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden tackar för informationen och sänder den vidare till kommunstyrelsen.

Bakgrund

I skollagen regleras vilka skyldigheter en kommun har att erbjuda föräldrar plats i förskola och fritidshem. Skollagen 8 kapitlet 6 § Barn, vars föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga enligt föräldraledighetslagen (1995:584) för vård av annat barn, ska från och med ett års ålder erbjudas förskola under minst tre timmar per dag eller 15 timmar i veckan. Det finns ingen motsvarande skrivning för fritidshem.

En kommun kan välja att erbjuda mer tid vilket är vanligt i Stockholms län.

I Danderyds kommun erbjuder vi idag 24 timmar för föräldraledigas barn fram till augusti det år barnet fyller 4 år därefter 30 timmar tills barnet börjar i förskoleklass under skolterminen. För barnen i fritidshem erbjuds tid till 15.30 varje vardag under skolterminerna.

Om föräldrarna önskar ha barnen hemma under sin föräldraledighet säger de upp platsen och söker ny plats när de önskar komma tillbaka. Det är väldigt ovanligt att någon förälder väljer att barnen inte ska gå kvar i förskolan eller under de lägre åren på fritidshemmet.

Lena Wallin

Bildningsförvaltningens utredning

Som ett förslag för att hålla kommunens kostnader nere har utgångspunkten varit att kommunen ska erbjuda föräldrar service utifrån vad som kommunen är skyldig att erbjuda enligt lagstiftningen.

Förvaltningen har tagit fram olika förslag på begränsningar utifrån uppdraget som utbildningsnämnden fått från kommunstyrelsen, se bilaga 1.

I nedanstående text utgår förvaltningen från att förslag nummer två genomförs. Antal timmar i förskolan för barn till föräldralediga sänks då till 15 timmar för barn 1-4 år respektive 25 timmar för barn från hösten de fyller 5 år. Fritidshem för barn till föräldralediga begränsas till barn i förskoleklass till årskurs 3.

I förskolan förläggs tiden till 3 timmar på förmiddagen utan lunch vilket motsvarar avgiftsfri allmän förskola. De barn som är under 3 år och inte omfattas av allmän förskola kommer debiteras en avgift. Tiden på fritidshemmet behålls oförändrad till 15.30.

Ca 10 % av barnen har placering utifrån att en vårdnadshavare är föräldraledig idag.

Förändrade reglerna skulle ställa krav på tekniska förändringar i förvaltningens barnomsorgssystem.

Bildningsförvaltningens yttrande

Den besparing utbildningsnämnden skulle göra med minskad ersättning för föräldraledigas barn kommer att påverka både fristående och kommunala förskolor och pedagogisk omsorg samt skolor.

Ekonomi

Utbildningsnämnden beräknas göra en besparing på mellan 4,6 och 6,2 Mkr beroende på vilket alternativ som beslutas för att begränsa eller ta bort rätten till placering när en förälder är föräldraledig. Förvaltningens förslag nr 2 beräknas ge en besparing på 4,8 Mkr. I den beräkningen har vi antagit att 20 % av de barn vars föräldrar är föräldralediga faller bort.

Av de 10 % som är föräldralediga fördelas barnen ojämnt mellan förskolor och skolor. Andelen barn på förskolan som är barn till föräldralediga varierar i dagsläget mellan 3-19 procent per förskola. 2019 är det en något högre andel barn till föräldralediga föräldrar i de kommunala förskolorna jämfört med de fristående. Det varierar mellan 1-10 barn per förskola. I genomsnitt är det 1,5 barn per avdelning.

Lena Wallin

Den förlorade intäkten till följd av att ersättningen skulle sänkas vid färre antal timmar i förskolan, varierar mellan 36-408 tkr per förskola och år (beräknat i 2019 års volymer). Förlorad intäkt i andel av totala intäkter skulle uppgå till 5 procent per förskola.

Ekonomi skulle bli ansträngd för de fristående och kommunala förskolorna och skolorna då den minskande ersättningen till föräldraledigas barn inträffar samtidigt som det 2020 inte blir någon uppräkningspeng. Det är komplext att förutse hur många barn som kommer att få syskon under året och därmed budgetera för den minskade intäkten. Risken finns att förskolorna inte kan få en ekonomi i balans när det dessutom är svårt att fylla på med fler barn.

Barnen

Utifrån ett barnperspektiv är det viktigt att få behålla sin plats i förskolan eller fritidshemmet när man får syskon. Det är mycket som ändras i barnens vardag och då är det tryggt och stimulerande att finnas kvar i gemenskapen på sin förskola eller sitt fritidshem.

Förskolan och fritidshemmet ska främja alla barns utveckling och lärande, fördjupa deras kunskaper samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på (från läroplanen).

Barnen i förskolan behöver vara på förskolan varje vardag för att de kommer in på ett naturligt sätt i leken och gemenskapen. Det behöver finnas en kontinuitet för att de ska kunna vara delaktiga i det som sker på förskolan. Att barn skulle dela på en plats och ett barn kommer på en annan dag är olämpligt eftersom en ofta bygger vidare på det som skett på föregående dag och barnet skulle kunna känna sig utanför de övrigas lek eller aktivitet.

Personalens arbetsituation

Med lägre intäkt för de barn vars föräldrar är föräldralediga kommer personalen att få fler barn i sina grupper vilket kommer påverka möjligheten att se och bekräfta varje barn. Alla barn oavsett vistelsetid kräver att personalen har god kunskap om barnet och dess utveckling och kan ge barnet rätt. Det behöver tas fram en konsekvensanalys på varje förskola hur det skulle påverka arbetet utifrån situationen på respektive förskola. Då barnen i förskolan endast är 3 timmar på förskolan utan lunch kommer det vara svårt att ha mer personal under denna tid. De flesta i förskolan har arbetet som omfattar mellan 75 och 100 % och har alla pedagoger börjat tidigt på förmiddagen är det schematekniskt omöjligt att kunna täcka upp hela dagen.

Lena Wallin

Vårdnadshavare

Det finns idag ett starkt önskemål från många vårdnadshavare att få tillgång till 30 timmar för sitt barn i förskolan under sin föräldraledighet. Det innebär att det kan upplevas negativt med föreslagna förändringar.

Några av de vårdnadshavare som idag kombinerar att vara föräldraledig med att delvis arbeta kan behöva ändra sin placering pga. av att de arbetar eller studerar, då detta inte inryms i de föreslagna 15 timmarna. De som idag arbetar eller studerar på t.ex. halvtid har klarat detta med nuvarande 24-30 timmars placering.

Kent Henningson
T f bildningsdirektör

Lena Wallin
T f Verksamhetschef/Kvalitetscontroller

Handlingar i ärendet
Bilaga 1 Besparingsalternativ 1-6

Expedieras
Kommunstyrelsen